

Выходить у Львова зо дня (крѣкъ подѣль гр. кат. святъ) о 3-бѣ годивъ по полудня.

Администрація у Львова Чарнецкого в. 3.

Вяньма принимаютъ ся дѣль фракциондѣ.

Регистрація явоченъ зый видѣль кодъ порта Фужанскъ по свертאותъ ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львовской“.

Передплата у Львовѣ къ Администраціи „Газеты Львовской“ в ѣтъ ц. к. Старагохъ на провінціи:
на цѣлый рокъ 2 вр. 40 к.
на пѣль року 1 вр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно — 20 к.
Подружжє число 1 к.
3-хъ почтовой кере: сылжкоу
на цѣлый рокъ 5 вр. 40 к.
на пѣль року 2 вр. 70 к.
на чверть року 1 вр. 35 к.
мѣсячно — 45 к.
Подружжє число 3 к.

Революція въ Бразиліи.

Вже вѣдъ довшого часу приходять въ Бразиліѣ вѣсти о якихъсѣ бунтахъ. Щобъ ти вѣсти были зрозумѣлы для нашихъ читачѣвъ, мусимо розповѣсти, якій теперъ ладъ у Бразиліи та звѣдки то беруть ся ті бунты.

Республика иснуе въ Бразиліи ще не повныхъ три роки, а вже кѣлька разѣвъ приходило тамъ до поважного заколоту и до змѣны правительства. Европа довѣдуеь про ти змѣны майже ажъ тогдѣ, коли они довершенѣ, бо звычайна тактика правительства, маючого въ даной хвилѣ власть въ рукахъ, лежить въ томъ, не ширити вѣстей, котры бы доноесли про побѣду оппозиційныхъ и подносячихъ революцію элементѣвъ. Ажъ коли правительство мусить уступати, довѣдуеь ширшій свѣтъ про дѣйственный станъ рѣчи.

Маршалокъ Дедоро да Фонсека, проводирь консерватистѣвъ, пѣдвѣвши революцію дня 15 падоліста 1889 р, положивъ конецъ династии цѣсарской. Революція, на котрой чолѣ стоявъ Фонсека, не вышла зъ народу лишь вѣдъ богатыхъ плянтаторѣвъ и духовенства. Плянтаторы были недоволенѣ зъ выведення невольникѣвъ, а духовенство негодовало на вольнодумство цѣсаря. Фонсека, маючи за собою гарнизонъ войскы въ Ріо Жанейро, обсадивъ войскомъ всѣ важныѣшы мѣсця столицѣ и велѣвъ пѣдписати Домъ Педрови абдикацію. Домъ Педро повинувавъ ся, цѣлый переворотъ скѣдничивъ ся на трехъ вѣстрѣлахъ и одномъ раневѣмъ, бо лишь министеръ маринарки Лядаріо хотѣвъ остати вѣрнымъ своѣй присягѣ, зложенѣй цѣсаревѣ.

Маршалокъ Фонсека переймивъ управу краю провизорично въ свои руки а въ лютомъ 1891 р. выбрано его президентомъ молодой ре-

публики. Порѣвнуочи правительство Фонсеки зъ правительствомъ Домъ Педра, показало ся, що замѣсть конституційного монарха стоить при власти абсолютный диктаторъ. Коли въ парламентъ зачала проявляти ся по-разъ сильнѣйше оппозиція противъ Фонсеки, загадавъ вѣнъ въ падоліствѣ 1891 р. замахъ державный. Розвязавъ конгрессъ, оголосивъ станъ облоги надъ столицею Ріо Жанейро, заказавъ прасѣ найменшой критики правительства и оголосивъ себе диктаторомъ. Але не довго тревало его пановане; въ столицѣ ширилось недоволене, а вѣкѣнці маринарка выповѣла послушь Фонсецѣ. Одного дня вѣишовъ адмиралъ Кустодіо де Мелльо до комнаты диктатора, а натякнувши про готовѣть до бою канонъ маринарки, просивъ зложити урядъ диктаторскій. Фонсека, руководячися засадою — не выкликувати домашной усобицѣ — згодивъ ся на предложене. И зновъ наступила змѣна правительства безъ проливу крови.

По уступленю Фонсеки переймивъ управу вице-президентъ генералъ Флоріано Пейхота — зъ разу, пѣсля постановѣ конституціѣ, ажъ до wyboru нового президента. Своє становище завдячувавъ вѣиъ переважно провинціи Ріо Гранде и флотѣ, котрой командантъ Кустодіо де Мелльо ставъ теперь министромъ маринарки. Але заразъ на початку порѣзничивъ ся Пейхота зъ провинцією Ріо Гранде, повернувши на урядъ намѣстника прогнаного и зненавидженого Кастильоса. Въ провинціи прийшло до кровавой революціи; частина флоты заявилаъ противъ Пейхоты, а въ Европѣ читано досѣть неяснѣй вѣсти про побѣду войскъ правительства.

Становище Пейхота захиталось и вѣнъ пѣишовъ за примѣромъ Фонсеки: зачавъ правити по диктаторски. Робивъ великѣй выдатки, не оглядаючися на ухвалы парламенту, обсаджувавъ знатнѣй посады своими прихильниками, не засягаючи рады министрѣвъ. Два министрѣ

уступили въ маю сего року зъ кабинету и выступили публично зъ жалобою противъ Пейхоты. Кустодіо де Мелльо закинувъ ему, що умысно продовжає домашну усобицю въ Ріо Гранде, а бувшій министръ скарбу Серцеделльо обжалувавъ его, що розкидає грошѣ державнѣй, а для усунення контролѣ обмеживъ власть найвысшой палаты рахунковой.

Се были позначки приближающей ся бурѣ. Пейхото прискоривъ бурю, допутивши уже просто нарушеня конституціѣ. Пѣсля конституціи бувъ вѣнъ управненѣй, яко вице-президентъ республики, обняти правительство, але лишь до wyboru нового президента. Але артикулъ 43-тій той конституціѣ постановляє, що урядующій вице-президентъ не може бути выбранѣй президентомъ; сю постанову ухвалено на ново при змѣнѣ закона wyborчого. Противъ сѣй ухвалы поклавъ Пейхото свое вето, а тымъ самымъ показавъ, що хоче стати президентомъ и удержати власть въ рукахъ Се вето Пейхота узнали и палаты и публично опінія нарушенемъ конституціѣ, при чѣмъ по-разъ голоснѣйше дали ся чути голоса, що вже досѣть панованя генералѣвъ на урядѣ президента республики.

Отсе загальне недоволене выхѣсновавъ адмиралъ Кустодіо де Мелльо, щобы въ-друге стати на чолѣ революціѣ. Флота пѣднесла бунтъ и якъ въ 1891 р. пѣдплыла ажъ пѣдъ Ріо Жанейро, готова бомбардувати столицю. Вправдѣ Пейхото велѣвъ розтелеграфувати по свѣтѣ, що вѣнъ має досѣть силы покорити ворохобникѣвъ, але хто знае, до чого було бы прийшло, если бы команданты заграничныхъ кораблѣвъ, стоячѣй въ пристани для охороны своихъ землякѣвъ, не были спѣльно выступили противъ бразилійской флоты и спинили бомбардацію. Адмиралъ уважавъ вѣдповѣднымъ, вѣдплыети зъ своими панцирниками и кѣлькама торпедовцями десь на широке море.

1) Кѣлька чертъ зъ процесѣвъ у давныхъ и теперѣшныхъ народѣвъ.

Для певноты степеня культуры и цивилизації якогось народу буюать найхарактеристициѣйшѣй его понятя о правѣ та его законодавство и сполучене зъ нимъ судѣвництво. Се послѣднѣе выявляє намъ въ деякихъ важныѣшыхъ процесѣвахъ, що такъ скажемо, цѣлу душу народу; оно показує намъ не разъ не лишь его понятя о правѣ и его законодавство, але розкрыває передъ нами майже всѣ найважнѣйшѣй звычаѣ и обычаѣ якоисъ суспѣльности зѣ всѣма еи добрыми и злыми прикметами и ставитъ намъ передъ очѣ цѣлый свѣтоглядъ якогось народу. Изъ актѣвъ процесовыхъ, або изъ записокъ въ лѣтописяхъ, якѣ дѣишли до насъ зъ давныхъ часѣвъ, довѣдуемо ся не разъ не лишь про саму суть процесу, та про дѣяльнѣсть и характеръ тыхъ людей, котры ставали передъ судомъ, але такожъ про характеръ и степенъ образования самыхъ судѣвъ, та про той свѣтоглядъ народу, про ти звычаѣ и обычаѣ, середѣ котрыхъ и судѣвъ и запѣзванный та позывающѣй зрастали и жили.

Комузъ не прийдуть тутъ заразъ на гадку т. зв. „ордалия“ або „суды божѣй“ зъ сере-

дневѣчныхъ часѣвъ, ти страшнѣй муки, якимъ мусѣли пѣддавати ся всѣ ти, котры не разъ зовсѣмъ невинно были змушенѣ ставати передъ судѣмъ и доказувати свою невиннѣсть? Суды ти, въ котрыхъ вода и огонь были средствомъ до выказаня правды, доказують намъ найлѣйше, якъ велика темнота панувала въ тыхъ часахъ, якъ низко стояло законодавство и на якихъ слабыхъ основахъ спочивало тогды судѣвництво. Зъ вѣдки взявъ ся бувъ тогды той спѣсѣбъ судженя при помощи воды и огню, до нинѣ годѣ дослѣдити. Дехто старає ся доказати, що т. зв. „суды божѣй“ мають свѣи початокъ въ християнствѣ и опирають ся головно на слѣдующѣмъ фактѣ, якій розказує намъ одна стара лѣтопись: „Епископъ Поппо прийшовъ бувъ до даньского короля Гаральда и старавъ ся повернути его на християнску вѣру. Коли король не давъ ся наклонити, взявъ Поппо розпалену, величезну штабу зелѣза въ обѣ руки и сказалъ: „Коли даньскій богъ правдивый, то мене се зелѣзо спалитъ, колижъ християнскій Богъ правдивый, то оно мене не спалитъ“. Поппови не стало ся нѣчого, и Данцѣ приняли вѣру християнску та взяли его собѣ за епископа.“ Другѣй лѣтописи однакожъ доказують, що то не Поппо самъ зробивъ таке предложене, але король спытавъ его, чимъ вѣнъ докаже, що християнскій Богъ есть правдивый и казалъ ему тогды на доказъ взяти до рукъ розпалене зелѣзо. Предложене выишло отже

вѣдъ короля а не вѣдъ епископа, значить ся, что въ Даніи уживано вже давнѣйше сего спѣсѣбу на доказъ правды, коли король казавъ его ужити.

Иныи доказують зновъ, что „суды божѣй“ взяли ся въ Европѣ зъ часу вандрѣвковъ народѣвъ въ середныхъ вѣкахъ и се рѣчь имѣвѣрнѣйша. Прецѣ и у насъ были того рода суды, хочъ правда, уживанѣй лишь выимково въ деякихъ случаяхъ. Звѣстно прецѣ, що у насъ, коли пѣдозрѣвано якѣйжъники, що они вѣдьмы, то кидано ихъ на воду; котра потапала, то бувъ знакъ, що она невинна, котражъ держала ся верхъ воды, то сѣ уважано за вѣдьму, бо „нечиста сила“ не дала ѣй потонути. Зъ того вже видко, що у насъ были пѣдѣбнѣй суды, якъ дальше на захѣдѣ „суды божѣй“, а суть ще й иншы доказы, зъ котрыхъ можна вносити, що того рода звычайъ судженя занесено зъ Азіѣ; однакожъ мы тутъ не хочемо того дальше розбирати, а наведемо лишь кѣлька примѣровъ, якъ ти суды вѣдбували ся.

Найпѣквѣйшѣй може того рода „суды божѣй“ оповѣдає намъ любецка лѣтопись зъ 1349 р. Якогось чоловічка пѣдозрѣвано, що вѣнъ пѣдпаливъ своего сусѣда. Его ставлено передъ судѣмъ, але вѣнъ не хотѣвъ признати ся и казалъ, що вѣнъ невинный. Ему велѣли тогды доказати свою невиннѣсть судомъ божѣмъ. Судѣмъ и народѣмъ зѣбрали ся коло церкви, де розложено огонь и розпалено зелѣзо, такъ, що було

Такъ стояли рѣчи въ початкомъ сего мѣсяця. Дальшій вѣсти, якій приходили, були досить неясні та непевні; видко правительство не пускає телеграмъ по свѣтѣ. Люде довѣдували ся лише, що Пейхотови зле веде ся и що маринарка бомбардує Ріо Жанейро. И доси про повстанє въ Бразиліи приходять суперечні вѣсти. Оногда донесено, що фльота повстанцѣвъ по тяжкій борбѣ при крѣпости Ріо Жанейро опустила пристань, зъ чого можна було заключати, що адміралъ Кустодіо де Мелльо стративъ надѣю здобути самъ Ріо Жанейро и носити ся зъ намѣромъ перенести повстанє на ише мѣсце бразилійского побережа. Здавалось дуже имовірнимъ, що фльота повстанцѣвъ зверне ся до державы Ріо Гранде, котра вѣдъ двохъ рокѣвъ повстає противъ центрального правительства, отже повстанцѣ могли сподѣвати ся, що Ріо Гранде дасть имъ пѣдмогу. Иній вѣсти дементують повышій комбінаціѣ. Адміралъ де Мелльо не опустивъ Ріо Жанейро, лише кѣлька кораблѣвъ вѣдплыло до Сантосъ, щобы пѣднести мыто на рахунокъ повстанцѣвъ. Рѣвночасно зацвяжують, що вѣв кораблѣ и вѣв крѣпости Ріо Жанейра зъ выимкою крѣпости Санта-Круцъ вѣдпали вѣдъ Пейхота и прилучили ся до Мелля. Навѣть въ престольномъ мѣстѣ володѣе анархія и недостача живности, коли тымчасомъ Мелльо заосмотривъ ся въ провіантъ. Скѣлько правды въ тыхъ вѣстяхъ, годѣ збагнути. Въ кождѣмъ случаю здавсь дуже неимовірнимъ, щобы мѣсто Ріо Жанейро сполучене зъ серединою краю и не вѣдтѣе вѣдъ того осередка терпѣло недостачу живности, а фльота повстанцѣвъ, що не має нѣякого привозу зъ краю, мала недостаткомъ ѣды. Такожъ и сего не можна зрозумѣти, дѣячого Мелльо не може здобути престольного мѣста, коли въ его мурахъ анархія; его приймили-бъ отвертыми раменами. Що вѣв вѣсти суперечнѣ, причину того треба добачувати, якъ мы вже пѣднесли, въ обставинѣ, що президентъ Пейхото зборонивъ телеграфічної комунікаціи зъ Европою, за-дѣя чого депешѣ не приходять безпосередно, лише або зъ Монтевідео въ Урагуаю, або зъ Буеносъ-Айресъ въ Аргентинѣ.

Отсихъ кѣлька подѣй треба було розповѣсти, щобы розумѣти дальшій вѣсти про ту революцію.

Переглядъ політичний.

Ц. к. Міністерство справъ внутрѣшнихъ оголосило, що правительство румунське поста-

цѣле червоне; ему велѣли тогды взяти зелѣзо до рукъ и нести попри церковь. Лѣтопись каже, що коли той чоловікъ нѣсъ зелѣзо, щезло оно десь наразъ безъ слѣду и нѣхто не знавъ, де оно подѣло ся. Въ рѣкъ потѣмъ копанъ коло церкви якійсь чоловікъ землю и знайшовъ тамъ штабу зелѣза, взявъ єѣ до рукъ и попаривъ ся. Власть довѣдала ся заразъ о тѣмъ и казала того чоловіка арештувати а вѣднь признавъ ся, що то вѣднь бувъ той, котрый пѣдпаливъ чужу хату.

Характеристичне єсть, що при того рода судахъ число „9“ грало важну ролю. Такъ н. пр. пѣсля англійского права мусѣвъ обжалованый ходити босыми ногами по 9 розпаленихъ лемѣшахъ. Такъ само треба було и розпалене зелѣзо нести черезъ простѣръ девять стѣпѣ довгій. Роблено такожъ такъ, що копано на 9 пѣядей довгу а на двѣ пѣяди глыбоку яму, палено въ нѣй дерево и сыпано ще розжарене вугле, по котрымъ мусѣвъ той переходити, котрого судили. Звычай сей нагадує огняний и водній суды у Индѣвъ, у котрыхъ число 9 грало такожъ важну ролю. Иній способъ огняного суду бувъ той, що суджений мусѣвъ въ сорочцѣ, напущенѣй воскомъ, ставати въ поломѣнь. Цѣсаръ Кароль Грубый обвинявъ свою жѣнку Ришарду, що она стала ему невѣрною; королева убрала ся тогды въ сорочку, напущену воскомъ, и пѣшла черезъ поломѣнь та доказала ему тымъ способомъ свою невинность.

Що того рода суды середъ великой темноты народѣвъ въ середнихъ вѣкахъ слыли

новило зъ огляду на холеру въ мѣсцевостяхъ при границы, не впускати на теперъ робѣтниківъ зъ чужихъ краѣвъ до Румуніѣ.

Зъ Праги доносять, що въ среду по полудни увязнено редактора тыжневника Neodvislost Антона Гайна. Противъ него внесено скаргу о злочинство забуреня публичного покою, о зраду державну и образу маевтату.— Ученикамъ гѣмназіальнымъ заказано вечеромъ выходити зъ дому.

Въ Нѣмеччинѣ радуютъ ся дуже въ причини згоды цѣсаря Вильгельма зъ Бисмаркомъ и кажутъ, що то цѣсаръ безъ намовы самъ постановивъ погодити ся. Бисмаркъ має бути вже здоровъ.

Якъ скоро можна теперъ звесты въ одно мѣсце богато войска и розвезты назадъ, видко зъ того, що по маневрахъ въ Лютарингїи 60.000 войска розвезено 43 повѣздами за 24 годинъ до своихъ квартирѣ.

Наелѣдникомъ генерала Мірібеля має збстати мабутъ генералъ де Франсъ, мимо того, що Россія обстає дуже за генераломъ Боадеръ, знанымъ москвофіломъ.

Генрихъ Норманъ, именованый віцекоролемъ Индіѣ, въ першій хвили сказавъ, що приймає сю годність, але вѣдтакъ зрѣкъ ся єѣ, якъ каже, для слабого здоровья.

НОВИНКИ

Число 23 вересня.

— Подорожъ С. Е. п. Намѣстника Мы вже до несеи, що п Намѣстникъ выѣхавъ вѣдъу-ати сторуаы, зараженей холерою. Данъ 21 приѣхавъ до Богородчанъ. Дѣлавши ся вѣдъ ияснектора савігарного дра Баридко-го, що въ Богородчанвахъ єсть лише оденъ хорый на холеру и той вже приходить до здоровья, вѣдѣвъ п. Намѣстникъ староство и выѣхавъ до Гвоздѣ. У Гвоздѣ обѣшавъ майже цѣле село и вѣдѣвъ докладно хату, що находится въ коштумаци, мимо вѣдного прикрого виду. И такъ н. пр. въ хатѣ Шуфлянѣвъ, де померъ батько и двє дѣтѣй, мати тяжко хора а довѣка приходить до здоровья, пересвѣдчивъ ся п. Намѣстникъ, що хорѣ мають ратунокъ завдяки заходамъ дра Ожаровского и урядника Мглѣя. П. Намѣстникъ вѣдѣвъ такожъ провѣровичну пекарню и кухню, зѣдки дають хорымъ ѣсти, а выска-

ся зъ христіяньствомъ, то нѣчо дивного; поганскей звычайи и обряды були тогды ще живо въ памяти людей, темнота пѣддержувала забобонность, наука Христова ще не запустила була глыбоко корѣнь, тожь и все то сплѣтало ся въ одну цѣлѣсть. Не диво отже, що въ часахъ Каролінгѣвъ т. зв. „проба хреста“ грала велику ролю.

Того рода суды вѣдбувавъ ся въ той способъ, що обѣ сторуаы, позываючіи и запѣванный ставали пѣдъ хрестомъ и розкладали на нѣмъ руки та держали ихъ доти розложеными на хрестѣ, доки ихъ ажъ силы не опустили. Хто довше выдержавъ, той уважавъ ся за невинного.

Той способъ судженя и доходженя правды скасувавъ король Людвикъ въ 868 р., уважаючи его за зневажуванє мукъ Христовыхъ. Ще бѣльше зневажачою вѣру Христову була въ тыхъ самыхъ часахъ т. зв. „проба причастіа“. Въ важныхъ процеслахъ причапавъ ся запѣванный и тогды мало рѣшати ся, чи вѣднь виноватый чи нѣ; була повѣрка, що коли запѣванный виноватый, то вѣднь мусить умерти вѣдъ причастія.

Розумѣе ся, що при вѣвхъ того рода судахъ мусѣли дѣяти ся вѣвлякй надужити и що уживано вѣвлякихъ способѣвъ, щобы скинути зъ себе вину, а не обѣшло ся, щобы о сихъ способахъ не знали судѣ и ихъ помѣчники. Вже самї постановы, якъ тѣ суды мали вѣдбувати ся, давали можливість до вѣвлякихъ надужити. Въ постановлахъ тыхъ було разъ назначено, що н. пр. зелѣзо має бути

завши притомнымъ функціонарамъ признає выѣхавъ до Надвѣрѣы. Въ Надвѣрѣы по полудни дня 21 с. м. вѣдѣвъ бараки холеричній и староство. Того самого дня бувъ и въ Делятинѣ, де пересвѣдчивъ ся, що холера гасне, выдавъ деякй розпорядженя и въ ноци на 22 с. м. бувъ уже въ Мижуличинѣ. Вчера (22 с. м.) выѣхавъ ажъ до Татарова подивити ся на роботу при велѣвняци. Тамъ оглядавъ хаты робѣтниківѣ, пожыау ихъ, бараки и кантины. В дѣтажъ вернувъ до Мижуличина о 10 рано.

— Выбиванє новыхъ грошей. До дня 9 вересня выбито пѣсля урядовыхъ выказѣвъ въ вѣденскій монетарни загаломъ: 20-коронѣвѣк въ золотѣ штукъ 6,323.071 за суму 126,461.420 коронъ, однокоронѣвѣкъ срѣбныхъ штукъ 24,984.500, двацѣтакѣвъ (сотиж.) никлевыхъ штукъ 28,518.750 за 5,703.750 коронъ, десятикѣвъ никлевыхъ штукъ 27,872.100 за 2,787.210 коронъ, бронзовыхъ двосотикѣвъ 32,865.004 штукъ за 657.300 коронъ, а бронзовыхъ сотикѣвъ 19,947.213 штукъ за 199.472 коронъ, разомъ выбито 140,511.638 штукъ вартости 160,753.654 коронъ. Загаломъ выбито 632 міліонѣвъ вр. въ дрѣбнѣй монетѣ.

— Доповняючіи выбѣръ трехъ членѣвъ Рады пов. въ Снятинѣ въ групѣ громадъ сельскихъ, розписано на 3 падолиста, а выбѣръ одного члена въ бѣлшихъ посѣлѣстьи на 6 падолиста.

— Подѣ електричну зслѣвницю у Львовѣ вже зачали класти шины, на дорогахъ коло головного дѣврѣя. Шины кладуть ся не на порогахъ, только на грубѣй верствѣ шутру втовченого.

— Холера. Дня 21 вересня захорували на холеру въ пов. надвѣрѣянскѣмъ въ Добротовѣ 2 особы, у Гвоздѣ, Делятинѣ, Ямѣ, Пневѣ и Надвѣрѣы по 1. Въ пов. синѣвѣкѣмъ: въ Римаковѣ, Посадѣ дольѣой и гбрѣой по 1. Въ Коломыѣ 3, у Воскресенцяхъ 1. Въ городчаныхъ 4 Померли: у Гвоздѣ 2, Римаковѣ 1, въ Богородчанахъ 4 Померли: у Гвоздѣ и Пневѣ по 2, въ Надвѣрѣы 1, въ Римаковѣ, Посадѣ дольѣой и Ладнѣы по 1, у Волицѣ 1, Коломыѣ 3, Лисцѣ 2. Пѣдозрѣніи випадки були въ Станіславѣ, Снятинѣ и Заболотѣвъ.

— Тернопѣльскій трибуналъ засудивъ тыми днями двохъ мѣщанъ терепѣльскихъ Ивана Калустинского на 10 лѣтъ, а Михайла Щепанского на 6 лѣтъ вѣзвѣциѣ за те, що обрабували тамшнього вѣдѣвѣкта староства Фердинанда Лѣтинского, котрого напали въ ноци и силомѣцъ вѣдобрали ему 3.200 вр. 80 kr.

— Христіяньскій учинокъ. Въ Коломыѣ занедужало у вѣвгородѣ 6 людей, а мѣжь нимъ цѣла родина Коваловскихъ. Тому, що нѣкого не було, хто бы переѣсъ Коваловскихъ до холеричного шпиталю, дрѣ Дверницькій, примарій того шпиталю въ ноци на 19 с. м. самъ на власныхъ смечахъ попереносивъ хорыхъ до шпиталю въ улицѣ Яболовскихъ. Вчинокъ сей заслугує на велике признає.

— Зъ салѣ судової. Два львѣвскіи лихварѣ, бра-тя Пѣлѣцѣ були минавшого тыждня героями розправы судової у львѣвскѣмъ судѣ карѣмѣ. Обѣхъ засудивъ

розпалене, другій разъ, що лишь горяче або наѣтъ лишь тепле; такъ само не було такожъ выразно сказано, до якого степеня має бути горяча вода, въ котру запѣванный мавъ выкладати руку. До того уживано ще й вѣвлякихъ штучныхъ способѣвъ, щобы при того рода судахъ очистити себе.

Якїйсѣ лѣваръ, Трогуллѣ, въ Салернѣ, оголошувавъ н. пр., що вѣднь має такй лѣвки, котрѣ хоронять вѣдъ попареня при судахъ огня и воды. До такихъ лѣвѣвъ уживано головно мастей, въ складѣ котрыхъ входили алуны, сѣркова кислота и т. д. Впрѣчѣмъ того рода суды вѣдбували ся досить рѣдко, а поступованє при нихъ ще бѣльше ихъ утрудняло. Такъ н. пр. пѣсля салійского права було приписано, що позываючіи має безустанно черезъ 14 дѣтѣвъ и 14 ноцей палити огонь, при котрѣмъ має грѣти ся вода, въ котрѣой той, котрого вѣднь запѣзавъ, мавъ вмочити руку. Наконєць въ деякихъ случаяхъ можна було й выкупити ся вѣдъ тыхъ судѣвъ.

* * *

Якъ же незрѣвноно выше стояло судѣвництво у Римлянѣ. Процесы у Римлянѣ, особливо въ часахъ цѣсарства вѣдбували ся мало що не такъ само, якъ вѣдбувають ся теперъ у насъ. Недавно тому вѣдкрыто дуже цѣкавыи протоколъ зъ процесу, якій вѣвъ ся противъ одного христіянина за панованя римского цѣсаря Коммода около 180 р. Протоколъ сей єсть дуже важнымъ здобуткомъ не лишь для исторіѣ христіяньства зъ першихъ вѣкѣвъ,

трибуналъ на в'язницю по 8 мѣсяцѣвъ и по 1.000 вр кары грошевої. Дѣяльнѣсть свою розширяли они на низшихъ урядниківъ Дирекцїѣ скарбової и Выдѣлу краєвого. Урядникъ, що мавъ якихъ 50 вр. мѣсячно платити, вголосувавъ ся до Пильля по позичку, на пр. 10 вр. Пильпель повичавъ 10 вр. въ услѣвѣвъ, що повичаючий вѣддасть ему на 1 го т. в. найдовше за кольканиця дѣвъ 12 вр., а при тѣмъ вѣдбиравъ вѣдъ повичаючого книжочку платячу. Першого мустѣвъ довжикъ принести насампередъ 12 вр. (отже вѣдъ когось иншого повичити) и ажъ тогдѣ достававъ вѣдъ Пильля книжочку. Зъ того виходить, що Пильль побирали по 240 до 480%.

— Якъ прийшло такъ пѣшло. Дѣвчѣ Хмельвкї повѣта теревельського Петроциѣ, нежонатый и бездѣтнѣй, записавъ цѣлѣй свѣй мастою сынови свого слуги Грицьови Хабурькому, котрого посилавъ до шкѣлъ за свои грошѣ. Гриць дѣйшовши до повнолѣтності, оженивъ ся и зачавъ такъ господарувати, що за колька лѣтъ забравъ все жидѣ Ицко, его надворний банкиръ. Хабурькїй оинивъ ся теперъ на бруку въ Тернополи, а Ицко сидить собѣ теперъ въ дворѣ и якъ пачъ господарує Сю новинку подала ва котроує рускою часописю Niedziela.

— Конгрессъ въ справѣ моральности вѣдбуває ся теперъ въ Лованнѣ. Мѣжъ иншимъ розширяють тамъ справу, чи то має добрый впливъ, коли часописи подають докладнї справозданя въ рѣжныхъ влочивствѣ, самоубійствѣ и т. п. Вѣднось ся то головню до часописей великихъ народѣвъ. Нпр. въ нѣмецкихъ часописяхъ кожде влочивство описують широко та довго, такъ що неравъ ажъ мерано читати. И не дуже такожъ мило читати, що тамъ якихъ десять дурнѣвъ повбавило себе житя въ малої причини. Про такї впадки не варто й писати.

— Зъ моря поле И неситый не выгоре на днѣ моря поле, казавъ Шевченко якъ о чѣмъ справдѣ неможливѣмъ. Тымчасомъ люде думаютъ якъ разъ доказати протинне. Звѣстно, що Голландцѣ осушили оаеро Гарлемске и зробили въ него поле; отже теперъ думаютъ они осушити цѣлѣй валивъ морской т. зв. Зуйдерске озеро. Оаеро Гарлемске мало 18 000 гектарѣвъ поверхнѣ, а валивъ Зуйдерскїй має 360.000 гектарѣвъ. Осушене буде вѣдбувати ся помалу, куснями; цѣлѣй валивъ має бути сухой за 35 лѣтъ. Осушене буде коштовати коло 2 0 мільонѣвъ ар., але за те выдерло бы ся морю землѣ за два мільярды франкѣвъ. И такъ готово бути, що на днѣ моря будуть колясы орати.

— Всѣхъ росїйскихъ генералѣвъ есть теперъ въ службѣ 1164, въ тыхъ 100 фельдцѣйгмайстрѣвъ, 309 генералѣ поруччикѣвъ а 755 генералѣ майорѣвъ Зъ того числа 916 було въ битвахъ, а прочї (такожъ 10 фельдцѣйгмайстрѣвъ) не були. Пенсїѣ разомъ берутъ они 5,881.890 рублѣвъ 86 копѣйокъ. Що-до вѣронсповѣданя: православныхъ есть 914, протестантѣвъ 172, католикѣвъ 69, вѣрменѣ 8, туркѣвъ 7.

— Американскї суды. У Сполученыхъ Державахъ у мѣсѣ Днѣвилѣ вѣдограла ся въ судѣ дуже ин-

тересна сцена мѣжъ судью а адвокатомъ. Передъ судомъ ставала молода дѣвчина Емїлія Штайвѣ, обжалована о лѣхе поведевѣ. Еѣ оборонецъ адвокатъ Гиль ставъ такъ напрасно и огнисто доказувати невинностъ своєї клиентки, що судья роялюченнѣй шпурнувъ въ голову меценаса товсту книгу законѣвъ. Адвокатъ въ оборонѣ своєї чести вхоливъ величезный каламаръ и хотѣвъ вѣхати нимъ въ достойну особу судѣ. Але судья подавъ ся у бѣкъ, и каламаръ поцѣдивъ маленького хлопця-свѣдка въ животикъ такъ, що вѣнъ поваливъ ся на ямлю. Тогдѣ кивувъ ся на адвоката судья, полицѣй и батько хлопця, однакъ меценасъ дѣбравъ ся скоро до вѣкна, высочивъ въ другого поверха на полотняный дахъ, що пристававъ до судового будываку, и всунувъ ся вѣвѣс на землю. Мѣжъ тымъ обжалована и свѣдки, бабы и собѣ не дармували. Примѣръ судѣ и оборонца такъ дуже подразнивъ нервы, що оля давая гатяти ся всѣмъ, що попало вѣдъ руки. Ажъ коли судовой военнѣй вѣдобравъ на силу однѣй въ нихъ парасоль и по черѣвѣ кожду охрестивъ, въ сали наставъ спокѣй.

Всячина

— Дивна свята. Зъ Мискольча на Угорщинѣ доносятъ о такѣй цѣквѣй пригодѣ: Въ селѣ Герембелі, повѣ мѣлѣ вѣдъ Мискольча, де живутъ такї греко-католики якъ мы, жила молода 17-лѣтна худя дѣвчина; она звала ся Юлія Павлович. Вѣдъ колькохъ мѣсяцѣвъ по дня рано ходила она до одной альтаны зъ дикихъ росѣвъ коло самого кладовища и тамъ зъ поднесенными до неба очима цѣлѣй день наче молила ся, нѣчого не фла, не пила, а коли смеркало, то вертала до дому, и ледви ногами волѣкла.

Колї еѣ пытали ся люде, чога она тамъ ходитъ, она казала, що въ тѣй альтанѣ являє ся фѣ все „пречиста Дѣва“ и зъ нею розмывляє довгий часъ. Що недѣлѣ мала она „обявлена“, котрї она розповѣдала соткамъ людей, що збирали ся коло альтаны и побожно еѣ слухали.

Вже зъ рѣжныхъ сусѣдныхъ мѣсцевостей почали сходити ся рѣжнї прочане, що потребували помочи чи то въ слабости чи въ чѣмъ иншѣмъ. Мати Юліѣ не противила ся донцѣ, бо люде приносили фѣ неразъ значнї дары, котрымъ очевидно рада була. Власть мѣсцевей и духовенство старало ся людямъ вытолкувати, що се „кумедя“, але люде не то що не вѣрили, але навѣтъ грозили кулаками священникамъ.

Ажъ въ недѣлю дня 10 с. м. смѣшна година покляла копецъ тѣй комедїи. Передъ аль-

але такожъ и для розпознаня правничихъ и взагалѣвъ сусѣдныхъ вѣдносинъ въ тогдѣшнѣй римской державѣ. Въ часахъ гоненя христїанъ бувъ такїй звичай, що коли якийсь христїанинъ стававъ передъ судомъ и тамъ неустрашимо боронивъ своєї вѣры, то другї христїане старали ся роздобути собѣ вѣдписы зъ актѣвъ того процесу, переписували ихъ и одинъ другимъ передавали, чтобы тымъ способомъ заохочувати себе и укрѣпяти въ вѣрѣ. Такимъ способомъ доставъ ся и сей протоколъ ажъ до нашихъ часѣвъ.

Передъ префектомъ Переннїемъ стававъ христїанинъ Аполлонїй, обжалованный о то, що не хоче приносити жертвы римскимъ богамъ и ширитъ якусь нову вѣру. О сѣмъ процесѣ було доси лишь тѣлько звѣстно, що вѣнъ взагалѣвъ вѣдбувъ ся и що выкликавъ не мале вражѣне. Церковный историкъ Евзевїй згадує о тѣмъ процесѣ и вѣдсылає до сборника исторїѣ мученикѣвъ христїанскихъ, якїѣ вѣнъ уложивъ вѣрнымъ для науки. Сборникъ сей затративъ ся, але та его часть, въ котрой розказанный процесъ Аполлонїя, якосъ дивнымъ дивомъ вѣднѣшла ся.

Здає ся, що въ старѣй вѣрменской церквѣ были переклады изъ сборника Евзевїя и пильно въ нѣй читали ся. Конгрегация Мехитаристѣвъ въ Венециѣ — збѣръ вѣрменскихъ ученыхъ, котрого члены, сполученї зъ римскою церквою, розширяють мѣжъ иншимъ и въ Европѣ науку вѣрменской церкви — збѣрала отже памятки вѣрменской лїтературы церковной, мѣжъ котрыми находить ся и згада-

ный протоколъ, та выдала его друкомъ ще въ 1874 р. Але що вѣрменская мова мало кому знана, то и нѣхто майже о тѣмъ нѣчого не знавъ, ажъ ось недавно тому „вѣдкривъ“ той протоколъ оденъ англїйскїй ученый и пустивъ въ свѣтъ близку вѣсть о нѣмъ. Нѣмецкїй ученый, проф. Гарнакъ, такъ каже о сѣмъ протоколѣ: „Есть то дѣйстно найзнаменитша аполгоїя для христїанства, яка остала ся намъ зъ давной давнины. Зъ него промавяє до насъ зъ вѣдвагою але безъ упору благородностъ ума. Вѣдповѣди вѣдзначають ся сталостїю и повагою, свободою и спокоемъ, а въ некоторыхъ мѣсцяхъ слѣдно, якъ судженный бувъ скоро готовый до всякон вѣдповѣди. Не видко, чтобы вѣнъ смерти боявъ ся, анѣ такожъ не бажає собѣ смерти; вѣнъ хоче жити, але и готовъ умерати, бо не хоче жити на свѣтѣ зъ нечистою совѣстою“.

Зъ протоколу сего видко, що въ оборонѣ христїанства выступає високо образованный Римлянинъ и, якъ здаєсь, чоловікъ знатного роду и ставитъ такї самы доказы и такихъ способомъ, якъ то знаємо и зъ иншихъ письменныхъ памятникѣвъ зъ першихъ вѣкѣвъ христїанства. Зъ сего протоколу можна собѣ досыть добре представити, якъ выглядали процессы христїанскїѣ зъ часѣвъ римскихъ цѣсарѣвъ, тожъ не вѣдъ рѣчи буде розказати тутъ дещо ближе о нѣмъ.

(Дальше буде).

танѣ збѣрало ся дуже богато народу. Въ альтанѣ въ домовинѣ лежала „свята“, убрана такъ якъ небжжа. Коло домовины сидѣла тяжко засумуваная мати и оповѣдала кождому, що „свята Марїа“ казала еѣ донцѣ смерти и на третїй день воскреснути. Довѣдавшысь о такѣмъ дивнѣмъ дивѣ, люде заворушили ся. — Якъ таки! таке чудо не трафляє ся по дня. Зворушенє у людей було таке велике, що вѣйтъ, греко- и римо-католицкїй священникъ постановили тому обдурюваню людей зарадити. Пѣслали пѣсланцѣѣ до Мискольча по судю, а самы вѣшли до альтаны. Оглянули добре знакому Юльку и послушали, що имъ еѣ мати зѣ смуткомъ оповѣла, якъ пресвята Дѣва казала донцѣ вмерти и т. д. Вѣйтъ, не въ тѣмѣ битый, каже на то такъ: „Га, жалъ менѣ дуже, що она вмерла, та отъ ще будете мати нову гризоту. Она вмерла нагло и лѣкаръ еѣ не лѣчывъ, длятого скажемо еѣ пороти. Докторъ приѣде незадовго.“ Ледви вымовивъ тї слова вѣйтъ, ажъ ту „свята“ блѣда зѣрвала ся зъ домовины и крикнула: „Ой, не рѣжете, я заразъ воскресну!“ — И пѣдешъ зъ нами! — сказавъ на то жандармъ, котрый въ ту хвилию приѣхавъ зъ судю и лѣкаремъ. Що тогды подумали собѣ люде, мы не знаємо, але мабуть дуже имъ було не мило, що дали ся такъ обдурювати. А „дивну свату“ по вѣскренєню завезли до Мискольча — ну, и тамъ еѣ нагородять за тї комедїѣ, що грала.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдєнь 23 вересня. Купецъ въ Тернополи Осивъ Шперлингъ, одержавъ золотый крестъ заслуги.

Будапештѣ 23 вересня. Пѣдчасъ маневрѣвъ въ Гинсѣ уживали войкї такожъ польной друкарнѣ. Складачами були самы войкї.

Парижѣ 23 вересня. Комитетъ прасовой ухваливъ, чтобы пѣдчасъ пиру, урядженого на принятє Москалѣвъ, не було нѣякихъ промовѣвъ. — Въ парискѣй радѣ мѣскѣй протестувавъ соціалїстъ Велянъ противъ ухвалєния 350.000 франкѣвъ субвенциѣ на принятє Москалѣвъ, и доказувавъ, що лише народы а не правительство можуть бути приятелями Франциѣ. По тѣй промовѣ субвенцию такї ухвалєно. Рада мѣска ухвалила дати адмиралови Авелянови сѣбнѣ статую, представляючу море. Амбасадоръ росїйскїй Моренгаймъ мавъ заявити комитетови прасы, що гостина росїйской флоты має характеръ зовсѣмъ политичный, що Москалѣ вѣдутъ ту до задуманой цѣли. Сей день буде днемъ историчнымъ для обѣхъ народѣвъ.

Новый Йоркѣ 23 вересня. Войска союза, присланны на помѣчь до Аргентины, въ бѣлшѣй части здезертирували и прилучили ся до повстанцѣвъ, котрї небавомъ готовї здобути Рїо Жанейро.

Надѣслано.

Дентиста

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дрѣ БОГУМИЛЪ БЕНКОВСКІЙ

по укѣченю спеціальныхъ студїѣвъ въ институтѣ одонтологичномъ въ Берлинѣ и вѣдбутю подорожей науковыхъ до Галлѣ надъ Салею и Лишска ординує вѣдъ 9—1 и 3—6 при ул. Третого Мая дѣмъ давнѣйше Теннера або ул. Косцюшки ч. 8. 78

Окулистъ Дрѣ ТЕОДОРЪ БАЛАБАНЪ

б. ассистентъ и лѣкаръ на клинїцѣ професора Борншмайера въ Градцѣ по колькалѣтнѣй практицѣ спеціальнѣй ординує въ недугахъ и операцїяхъ очныхъ при ул. Валевѣй на I. пов. у Львовѣ ч. 7. вѣдъ години 10—12 передъ пол. вѣдъ 3—5 по полуднѣ. Дл. бѣдныхъ безплатно. 98

Г. Найдлінгеръ

Зінгера оригінальні машини до шиття суть взрпеви що-до конструкціѣ, нейлекшій до роботи, шють дуже гарно, зъ найбільшою точністю всяку матерію и всякою ниткою; заосмотреніи суть найдоскональшими прирядами, а неперевишенийи суть що-до тривкості и своєї здатности; тому то найрадше и найбільше уживають тихъ машинъ

до ужитку домашнього и промислового.

Найновѣйшій винаходъ Зінгера и Сп. то високораменна т. зв.

Вібратінгъ Шутле машина до шиття

показалась, такъ якъ и всѣ дотеперѣшніи виробы той фабрики, дуже практичною. Она визначаєть такъ само легкостію въ орудуваню нею и гарнимъ виглядомъ. Оригінальна Зінгерова машина до шиття то найцѣннѣйшій прирядъ въ домашнімъ господарствѣ.

Львѡвъ ринокъ 9.

16

Філія: Чернівцѣ уліця Паньска 18.

С. Спітцеръ у Вѣдні

поручає

Товари камѣнни и шамотові.

Плиты бѣлі и кольорові. — Насады коминкові. Комплетніи урядженя для стаєнъ и оборъ.

На жаданє высилаємо катальогіи

заступники для Галичини и Буковины

Гамель и Файгель

у **Львѡвѣ**, уліця Коперника число 21.

Остатный мѣсяць

Остатный мѣсяць

Львѡвы зъ Инсбрука по **50 кр.**
Головна выграна

50.000 злр. а. в.

99

Львѡсы поручають:

Кіць и Штофъ, Товариство банкове Шеленбергъ и Крейзеръ М. Йонашь.

12

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимаетъ вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовує ихъ по

4½% на рѡкѣ.

Не жартъ

анѣ обмана, але чиста свята правда
Лишь 3 злр. 50 кр.

Кипонковий годишникъ-Remontoir

въ гваранцію, дуже добрый и докладно идучій, въ всказѡвкою на секунды, въ найлѣпшій красно оздобній никльовой ковертѣ, котрый заступає всякій вишій сѣбный и золотый годишникъ. Каждый, хто замовляє такий годишникъ, одержує въ годишникѡмъ

слѣдуючіи предмети даромъ

1 прегарный лавцушокъ до годишника, 1 чудна привѣска, 1 перстень въ камѣнни, 1 пару красныхъ кульчяковъ, 1 красныи сциворичокъ въ выключачемъ. — Нѣхто нехай не сумнѣває ся, бо постараю, що то не є жартъ або обмана, але чиста свята правда, и авертаю каждому грошѣ, кого-бы ти годишники недоволили. Каждый протє нехай посидѣває, якъ довго малый засѡбъ выстарчить, и замовляє тотѣ знаменити годишники. Посылка вѡдбуває ся за послѣдлатою черезъ

Apfel's Taschen-Uhren-Versendung,

Wien, Stadt, Wolfengasse 1 N.

101

Необходимою для каждого господарства есть

**Кнайпъ Катрайнера
солодова кавы**

зѡ смакомъ кавы въ зеренцяхъ.

Дяє она тоту невѡрвану користь, що шкѡдливого спожитя чистой або сурогатами перемѣшаной кавы въ зеренцяхъ уникнути можна, та приладити со ѣ далеко смачнѣйшу, а притѡмъ здоровшу и поживнѣйшу каву — Знаменита яко дѡтокъ до кавы въ зеренцяхъ.

Поручає ся дуже женщинамъ, дѣтямъ и хорымъ

Наслѣдованя осторожно уникати.

Всѡды до набута — ½ килѡ 25 кр

Sch. Kneiff

Бюро оголошень и дневниковъ
примаетъ

ОГОЛОШЕНІЯ

до всѣхъ дневниковѡвъ

по цѣнахъ оригінальныхъ.

ВѢДЕНЬСКА ФАБРИКА АМАЛІЪ

поручає

найновѣйше патентоване начине кухонне зъ внѣ гальванічно никльоване, у внутрѣ повлечене чистою и дуже тревалою емалією.

До набутия у Ивана Шумана у Львовѣ

площа Бернардиньска и у всѣхъ большихъ торговляхъ зельза.